

Sfinansowano ze środków Ministerstwa
Kultury i Dziedzictwa Narodowego

www.1943.pl

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

PATRONAT HONOROWY PREZYDENTA
MIASTA STOLECZNEGO WARSZAWY

MUZEUM GETTA WARSZAWSKIEGO | biuro

museum@1943.pl

t: +48 22 419 92 50

BIURO PRASOWE

biuroprasowe@1943.pl

tel. +48 603 113 940

Zielna 39, 00-108 Warszawa

www.1943.pl

HISTORIA

Wprowadzona przez niemieckiego okupanta izolacja ludności żydowskiej była integralną częścią antysemickiej polityki Trzeciej Rzeszy. W Warszawie – stolicy żydowskiego życia w Europie – wiosną 1940 r. podjęto decyzję o budowie murów wokół tzw. dzielnicy północnej, części miasta zamieszkaney w większości przez Żydów. W języku niemieckiej propagandy nazwano ją *Seuchensperrgebiet*, czyli obszarem zagrożonym tyfusem. Szesnastokilometrowy mur miał rzekomo ochronić ludność stolicy przed epidemią. W rzeczywistości wyznaczył on granice nowego urbanistycznego tworu – miasta za murem, gdzie w samym centrum Warszawy stłoczono pod przymusem ok. 450 000 osób. Zamknięcie jego granic nastąpiło w nocy z 15 na 16 listopada 1940 r.

Muzeum Getta Warszawskiego we współpracy z Towarzystwem Społeczno-Kulturalnym Żydów w Polsce przygotowało cykl wydarzeń przybliżających rzeczywistość miasta, które z dnia na dzień zostało podzielone oraz realia funkcjonowania jego mieszkańców.

MUZEUM GETTA WARSZAWSKIEGO | biuro

muzeum@1943.pl

t: +48 22 419 92 50

BIURO PRASOWE

biuroprasowe@1943.pl

tel. +48 603 113 940

Zielna 39, 00-108 Warszawa

www.1943.pl

GŁÓWNE OBCHODY

16 listopada

W 82. rocznicę zamknięcia granic getta warszawskiego dyrektor Muzeum Getta Warszawskiego Albert Stankowski oraz prezes Towarzystwa Społeczno-Kulturalnego Żydów w Polsce Artur Hofman zapraszają na uroczystość zapalenia zniczy przy murze getta.

miejsce: dziedziniec XII LO im. H. Sienkiewicza przy ul. Siennej 53
godz.: 12.00

Uroczystość będzie transmitowana na stronie www.1943.pl oraz na profilach społecznościowych organizatorów.

KAMPANIA SPOŁECZNA

Wydarzeniom towarzyszy kampania społeczna „**Miasto za murem**”. Przez cały listopad w przestrzeni i komunikacji miejskiej Warszawy zostaną umieszczone plakaty oraz materiały wizualne nawiązujące do 82. rocznicy zamknięcia getta warszawskiego.

MUZEUM GETTA WARSZAWSKIEGO | biuro
muzeum@1943.pl
t: +48 22 419 92 50

BIURO PRASOWE
biuroprasowe@1943.pl
tel. +48 603 113 940

Zielna 39, 00-108 Warszawa
www.1943.pl

WIDEO-INSTALACJA

"Miasto za murem"

Artystyczna wideo-instalacja autorstwa Karoliny fender Noińskiej // jaskofilm składa się z archiwalnych zdjęć przedstawiających mieszkańców getta warszawskiego. Postaci na nich uwiecznione pojawią się na fasadzie kamienicy Majera Wolanowskiego przy ul. Próżnej 14, która w 1940 r. znalazła się w granicach tzw. żydowskiej dzielnicy mieszkaniowej. Projekt ma na celu skłonienie widza do refleksji nad losem getta warszawskiego i jego mieszkańców. Wybór jednego z nielicznych ostańców niejako przypomina też o tragicznym końcu powstania w getcie, w trakcie którego zrównano z ziemią prawie cały teren. W obliczu zniszczenia niemal wszystkich dowodów swojej niegdysiejszej obecności, mieszkańcy miasta za murem będą przypominać o swojej historii podczas tygodniowej projekcji wideo-instalacji.

Projekcje będą odbywać się codziennie od 16 do 22 listopada w godzinach 17:00–22:00. Pokaz premierowy będzie dodatkowo transmitowany na facebooku Muzeum Getta Warszawskiego.

Patronat honorowy nad wideo-instalacją objął Prezydent m. st. Warszawy Rafał Trzaskowski.

miejsce: kamienica Majera Wolanowskiego przy ul. Próżnej 14,
plac Grzybowski

czas: 16.11 – 22.11/2021, godz. 17:00–22:00

premierowy pokaz: 16 listopada o godz. 17:00

MUZEUM GETTA WARSZAWSKIEGO | biuro

muzeum@1943.pl

t: +48 22 419 92 50

BIURO PRASOWE

biuroprasowe@1943.pl

tel. +48 603 113 940

Zielna 39, 00-108 Warszawa

www.1943.pl

WYDARZENIA TOWARZYSZĄCE

WYSTAWA WIRTUALNA

"Ludzie, miejsca, wydarzenia – Teatr Femina"

Trzecia odsłona cyklicznego projektu „Getto warszawskie. Ludzie, miejsca, wydarzenia” została poświęcona Teatrowi Femina – jednemu z sześciu teatrów działających na terenie getta warszawskiego.

Kiedy getto zostało zamknięte, było w nim: 135 aktorów, reżyserów, ludzi teatru, 52 pieśniarzy i artystów sceny, 157 muzyków i kompozytorów, 87 pisarzy; 25 malarzy i rzeźbiarzy. 456 osób, z których tylko kilkoro przeżyło... – pisze Jonas Turkow. Spośród tego liczego grona wyodrębnił się zespół artystów, którzy 20 czerwca 1941 roku otworzyli Teatr Femina. Dyrektorem artystycznym i literackim teatru został Jerzy Jurandot, zaś dyrektorem muzycznym i kierownikiem orkiestry – Iwo Wesby. Na diskach Feminy występowały Franciszka Mann, Stefania Grodzieńska, Diana Blumenfeld czy Marysia Ajzensztadt, zwana słowikiem getta.

Teatr bynajmniej nie istniał z przyczyn komercyjnych; jego głównym celem było wspieranie ludności żydowskiej i oferowanie rozrywki odciągającej chwilowo uwagę od dramatu codzienności. Wirtualna wystawa ma na celu przybliżyć działalność Teatru Femina zarówno jako kontynuatora dekad tradycji teatru żydowskiego, jak i przejaw oporu wobec okupacyjnej rzeczywistości getta warszawskiego.

koordynatorka projektu: Joanna Bakoń

start: 17 listopada

<https://1943.pl/wystawy/ludzie-miejsca-wydarzenia-teatr-femina/>

MUZEUM GETTA WARSZAWSKIEGO | biuro

muzeum@1943.pl

t: +48 22 419 92 50

BIURO PRASOWE

biuroprasowe@1943.pl

tel. +48 603 113 940

Zielna 39, 00-108 Warszawa

www.1943.pl

WEBINARIUM

„Wokół traumy Holokaustu”

Seminarium adresowane do nauczycieli i edukatorów z Polski oraz Izraela jest poświęcone zagadnieniu traumy. Trauma Holokaustu jest punktem wyjścia do dyskusji – chcemy poruszyć także tematy związane z traumami wywołanymi przez inne wydarzenia, np. wojnę toczącą się dziś w Ukrainie czy traumę osób należących do tzw. trzeciego pokolenia, które same nigdy wojny nie doświadczyły.

czas: 19 listopada (sobota) w godz. 9:00 – 17.00 na platformie **Zoom**
<https://linkd.pl/2pfes> [kod dostępu: 047442]

Program:

- Alicja Elczewska, *Wprowadzenie do tematu: czym jest trauma*;
- dr Jonathan Britmann (Polskie Towarzystwo Psychologii Klinicznej), *Trauma Holokaustu z perspektywy praktyki klinicznej psychoterapeuty*;
- prof. Zehava Solomon (Uniwersytet Telawiwski), *The psychological sequel of trauma: The Israeli perspective*;
- Aleksandra Kvitko, *Trauma wojenna we współczesnych realiach: bieżące uwagi praktykującego psychologa*;
- dr Alicja Bartuś (Oświecimski Instytut Praw Człowieka), *Decyzje polityczne barierą w ukojeniu traumy „comfort women”*;
- Galina Lochekhina-Mikulinser (Uniwersytet w Hajfie), *Podcast as a means for interweaving the voices of three generations in families of Shoah survivors*;
- prof. Adam Szpaderski (Centrum Badań nad Ekonomiką Miejsc Pamięci), *Korzenie totalitaryzmu XX wieku: Auschwitz – Holokaust – Ludobójstwa*.

moderacja: dr Halina Postek, kierownik Działu Edukacji MGW

MUZEUM GETTA WARSZAWSKIEGO | biuro

muzeum@1943.pl

t: +48 22 419 92 50

BIURO PRASOWE

biuroprasowe@1943.pl

tel. +48 603 113 940

Zielna 39, 00-108 Warszawa

www.1943.pl

SPACER VARSAVIANISTYCZNY

„Śladami getta warszawskiego”

Południowa część getta warszawskiego, tzw. małe getto, prawie w całości została wyłączona z dzielnicy zamkniętej latem 1942 roku po wielkiej akcji likwidacyjnej. Na tym terenie wciąż stoją ostańce – przedwojenne budynki, które stały się świadkami i uczestnikami życia getta. Te niszczone budowle często pamiętają też przedwojenną żydowską Warszawę. Na terenie byłego małego getta znajdziemy również zachowane mury zamkniętej żydowskiej dzielnicy, stare ulice, których przebieg zmienił się nieco po wojnie.

W czasie spaceru po małym getcie odnajdziemy takie wyspy pamięci i wsłuchamy się w ich opowieści o czasach wojny i Zagłady, ale też o przedwojennej Warszawie. Niektóre z budynków, zachowanych na terenie dzielnicy, są w złym stanie, a ich dalsze losy są niepewne – teren po getcie jest prężnie modernizowany.

W trakcie spaceru zobaczymy m.in.: kilka fragmentów zachowanych murów getta; dawny Szpital Dziecięcy im. Bersohnów i Baumanów, który nieprzerwanie działał w getcie; nowe rozwiązania architektoniczne, w których używa się ostańców z terenu byłego getta; fragment synagogi Icchaka Meira Altera, cadyka z Góry Kalwarii, która w czasie wojny znajdowała się na granicy getta; kamienicę, w której urodził się i mieszkał przed wojną kompozytor Mieczysław Wajenberg oraz wiele innych ciekawych miejsc.

Spacer potrwa ok. 3 godz. Udział w wydarzeniu jest bezpłatny.

miejsce: przy Szpitalu Bersohnów i Baumanów (ul. Sienna 60)

czas: 20 listopada (niedziela), 11:00

przewodnik: Maria Makarova

MUZEUM GETTA WARSZAWSKIEGO | biuro

muzeum@1943.pl

t: +48 22 419 92 50

BIURO PRASOWE

biuroprasowe@1943.pl

tel. +48 603 113 940

Zielna 39, 00-108 Warszawa

www.1943.pl

SEMINARIUM

„W 80. rocznicę Aktion Reinhardt”

**współorganizowane z Centralnym Przystankiem Historii IPN im.
Janusza Kurtyki**

17 marca 1942 roku rozpoczęto Akcja „Reinhardt” – operację systematycznego wymordowania ludności żydowskiej Generalnego Gubernatorstwa i Okręgu Białystok, wykorzystania pracy ofiar oraz grabieży ich mienia. W ramach Akcji Żydzi byli mordowani zarówno w miejscach swojego zamieszkania, jak i specjalnie ku temu powstałych w obozach zagłady – Bełżec, Sobibór, Treblinka. W trakcie Akcji Reinhardt, trwającej do końca 1943 roku, zginęło łącznie ok. 1,85 mln osób, w większości polskich obywateli. W tym roku mija 80 lat od tych wydarzeń.

Program seminarium:

- 9:30–10:30: „Zagłada Żydów krakowskich” – dr Martyna Grądzka-Rejak;
- 10:30–10:45: przerwa;
- 10:45–11:45: „Kompleks Treblinka. Zarys problematyki. Terytorium. Ofiary. Wpływ na otoczenie” – Michał Kowalski;
- 11:45–12:00: przerwa;
- 12:00–13:00: prezentacja materiałów edukacyjnych przygotowanych przez MGW;
- 13:00–14:00: obiad;
- 14:00–15:00: „Co to jest wojna? Dzieci w getcie warszawskim” – prezentacja materiałów edukacyjnych przygotowanych przez IPN (Edyta Gula);
- 15:00–16:00: projekcja filmu „Aktion Reinhardt”.

miejsce: Centralny Przystanek Historia IPN, Marszałkowska 21/25
czas: 3 grudnia

MUZEUM GETTA WARSZAWSKIEGO | biuro

muzeum@1943.pl

t: +48 22 419 92 50

BIURO PRASOWE

biuroprasowe@1943.pl

tel. +48 603 113 940

Zielna 39, 00-108 Warszawa

www.1943.pl

